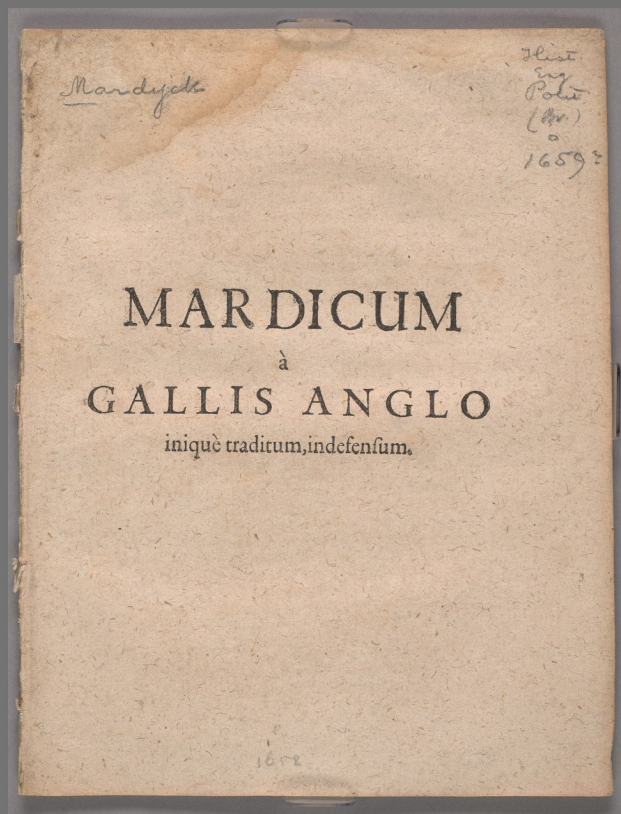

Mardyck

Mardicum a Gallis Anglo inique traditum, indefensum.

Handschrift // / I25 B II c Br. I659

Tillkomstår s.a. 1659?

Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

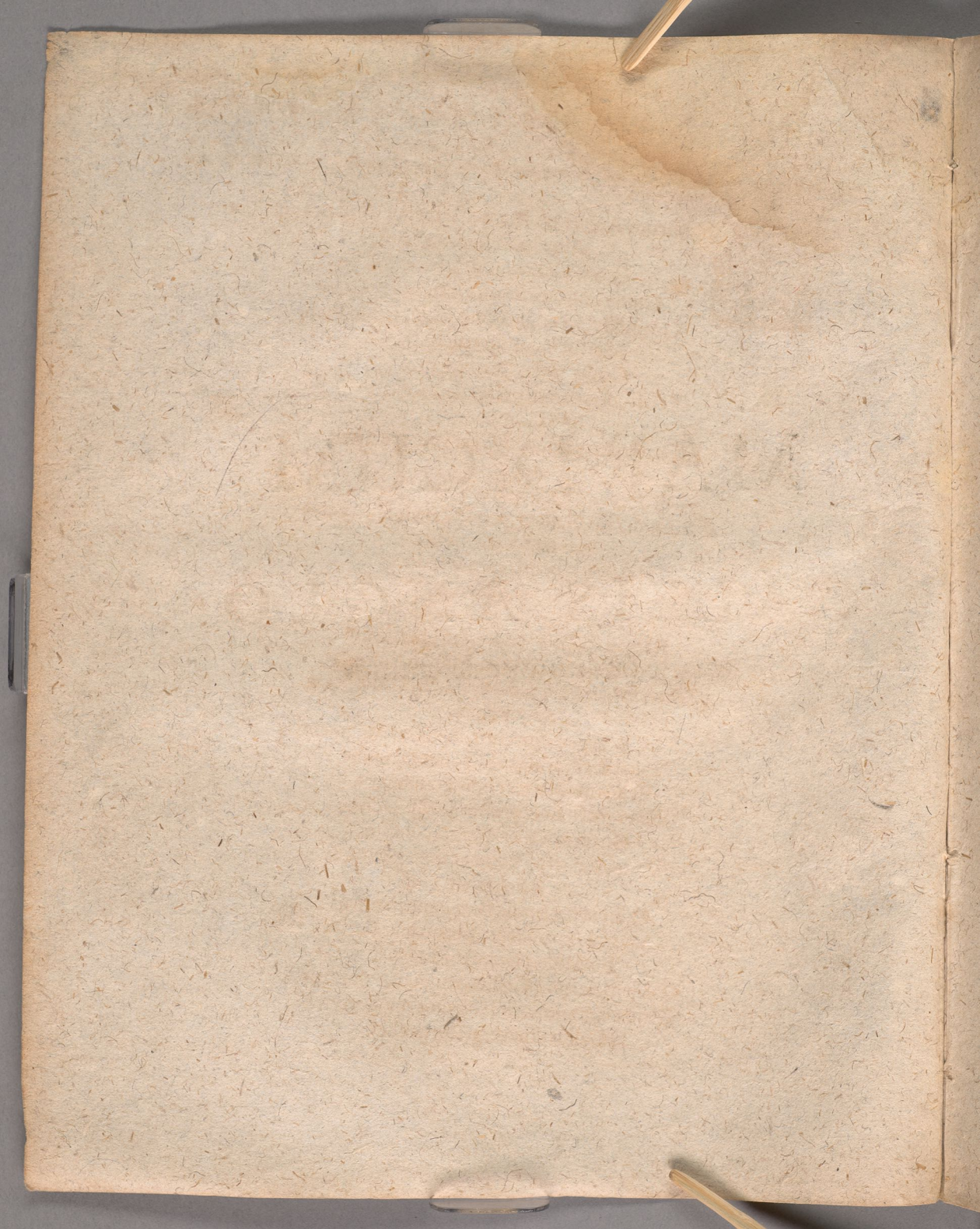
Mardijk

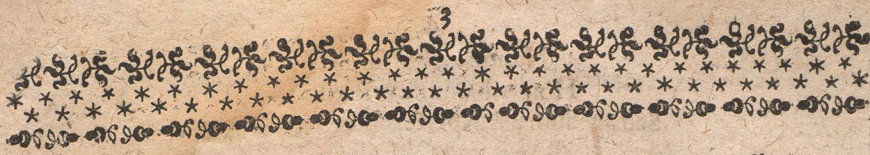
Hist.
ing
Pote
(M.)

1659?

MARDICUM
à
GALLIS ANGLLO
iniquè traditum, indefensum.

1658

Ardicum Anglis traditum, fædusque Gallo-Anglicum

Mordax defenfat Zoilus,

Omne Gallicum in astra extollere

Omne Hispanicum in Orcum deprimere

Quemlibet in contrarium sanius sentientem,

Scribentem, dicentem,

Canino dente discerpere,

Et fastuosis convitijs laceflere folitus.

Ipse Germanus

In Flandriam optimam Germaniæ partem

Impius.

Quid mirum?

Are conductus Gallico, pervicaci seductus animo

Pari cum Gallis odio

Hispanos cunctis exofos reddere

Studiosus, follicitus,

Fictis fua ex fronte rationibus

Iram in fcriptoris adverfarij perfonam

Odium in Gentem Hispanicam,

Zelum in evertendam Religionem Catholicam

Spirantibus.

Subtilibus & argutis inventis, inanibus argumentis,

Fallacibus verbis, rebus omnino nullis

Ex fuis ubique fpeciofis commentis.

Sit ergo, fanus & probus Orbis iudicet

Quam bono hic fcribat confilio,

Omnis cui affectus æquè in promptu, &

Vænalis eft,

Quique fuz hodie famulatur avaritiæ;

Cujus fi Hispani argentinam quâ laborat

Ex Mineris curarent Indicis

Quàm mox apud Gallos Anginalaboraturus

Et quæ ore putido in Hispanos nunc evomit

In Gallos illico regefturus effer.

Nunquam sibi similis

Homo in omnia verfatilis.

Sed agedum telam pertexamus, re texamus.

Rex inquit Catholicus

Primus Novatum Angliæ statum novit liberum.

Quid tam postea? igiturne approbavit?

Permisit quod armis impeditus Gallicis

Viribus suis in alia distractis

Emendare quanquam voluit, non potuit.

Turcam Tyrannum Europa agnoscit

Pacem cum eo sollicitat

Constantem offert amicitiam

Quia

In se discors sua in ipsum arma

Nequit convertere

Turcamne ideo probat, Tyrannidem æstimat?

Prævidit Hispanus sagaci consilio

Præcipit solerti industria,

Gallos Britannum clam tentare,

Cur præcavere non ausus sit

Ut cujus non quærebat uti auxilio

Hujus saltem non angeretur periculo.

Siccine, quando Hispanus cedit temporibus

Sua ductus prudentia, externa exercitus potentia

In religionis leges peccat?

Ubi Gallis quæ libet, licet?

Sed tam providè nihil unquam fit

Quod malignitas vellicare non possit.

Quo fine vero Hispanus persuasus est, ut

Invitus mutatum Angliæ statum agnosceret?

Fatetur id simplicius scriptor si ubique versutus

Hic certè candidus.

Scilicet

Quia providè cogirabat, inquit, Belgicam sibi suam

Et Americam fore tutiora.

Credo me hercle verba hæc incauto scriptori ultro

In calamum incurrisse, nunc libenter retracta velle,

Si divulgata redimere posset exemplaria;

Sed

Adeo

Adèdè nec inter ipsos fucos latere potest infucata veritas.

Ita sanè est.

Hispanis sua tueri sufficit, quæ ipsis inique adimere

Gallica gessit ambitio

Bello injusto, socioq; fraudis, & cujuslibet ex inferno
repullulantis, atq; damnatæ religionis commercio.

Quando Hollandia contra Hispanum Regem olim

Ac Dominum suum

Statum dominationis ob religionem mutavit,

Stertebat tunc Gallus? aut studebat

Minuendæ Hispanorum potentia

Suæ ubivis sine discrimine augendæ,

Et Hollandiæ suas in partes contra Dominum

pertrahendæ?

An religioni sibi ducebat

Alienam à Romana religionem in Batavis stabilire

Ubi nullam Hispanus præter Romanam passus

Unquam fuerat;

Ecce quantam hæresi potentiam adjecerit,

Ecclesiæ ademerit.

Quæ tunc curæ Galli fuerint

Ipsa loquatur Hollandia suo constans regimine

Gallorum adjuvante molimine

Hispanorum data fide id etiam permittente.

Gallus si credi cupiat, Hispanum occasionem

Contrahendi foederis Gallo-Anglici sibi fuisse,

Juratò tandem asserat

Se, nisi ab Hispanis prius agnito

Moderno statu Angliæ

Id nunquam contracturum fuisse,

Eritque cur Mundus fidem ei tribuat

Qui aliàs

Aut raram, aut nullam ubique habet.

Sed perfidiam metuit,

Novit enim præterita bellorum cum Germania

Prava, & proh dolor, religioni catholicæ nimisquam

Præjudiciosa exempla, univèrsam orbem satis docuisse

Quàm à talibus foederibus Galli unquam abstinerint.

Modò

Suz dilatandæ potentia ipsi tantilla fuerit occasio.

Et vix non adducor ut credam

Scriptorem hunc dictatorem habere Spiritum

Tam accuratè quæ Regum sunt

Aut

Magnatum in intimis agitantur passim recessibus

Seper scrutatum esse astutè simulat,

At quæ suo in cerebro malitiosè congerit

Ab alijs ita præconcepta, ita faciendâ credit

Et imprudenter evulgat.

Nimirum

E re sua, & privato affectu

Multa negocia publica metiens,

Quasi

Imperia, Regna, Respublicasve, supra omnem aliorum

Prudentiam

Acquirendi, stabiliendi & conservandi

Ipse solus novit modos optimos, certissimos.

Verum ut,

Quod Scriptoris allegatis non authenticis, &
Commentis ipsius proprijs nunquam concedimus;

Rei freti iustitia hoc ultro ipsi demus

Talia Hispanorum scilicet fuisse in his consilia

Quæ iste vir sibi suis finxit in somnijs

Dum ipse paucis lineis Hispanos

Plurimorum regnorum facit Dominos,

Quasi Europæ terminos peragrarè

Armis occupare opus unius diei esset.

Quid Hispanus contracto fœdere Anglico in Gallos

Tum peccasset,

Omnium religionum, hæresum, suo in regno

Patientissimos, & vix non, excepto clero &

Paucò populo Catholico, percupidos!

Caletum aut Rupellam forte Catholicam induxisset

Religionem Hispanorum, vel puritanam Anglorum;

Illâ nulla est melior, nec hæc istis deterior

Quæ hodie illic coluntur.

Mardica & Dünkerca nullam hæctenus sciverunt
 Religionem nisi unam Catholicam, & hac in
 Innocentia ipsas Hispanus servavit,
 Quas Gallus tot diversis sectarijs
 Tam sædè nunc prostituit.

Mardicæ ab Gallis ope Anglorum occupatæ, his in sæderis pignus cessæ
 Exturbatus clerus, everfa altaria, templa, diruta
 Sanctorum imagines, & pro vero Dei cultu in una fide,
 Tot religiones, quot homines, investæ sunt
 Dum sua cuilibet est & permittitur.

Quidlibet credendi, tenendi, tantum una docendi
 Impunis licentia, perniciofa indulgentia
 Idem Dünkeræ hodieq; Gallus tentat
 Parùm laudandâ & Rege Christianissimo
 Indigna prorsus audacia
 Ecclesiæ verò Dei scândalofi Cardinalis
 Suggesto consilio non ecclesiastico non
 Sano nec canonico.

Tales ecclesiarum pastores quàm boni sint
 Conscientiam testem habeant.

Ræos saltèm esse isthic everfæ Catholicæ religionis nemo h
 næ mentis negabit,

Quibus privata sua commoda, regnorum increment.
 Præ religione Catholica ideo cariora sunt

Quia

Vel conscientiam nullam habent, vel nullam religionem
 Nec damnum hoc Ecclesiæ Dei illatum
 Atq; ni Deus Prôtector contra Prôtectorem
 Anglicum adfuerit, mox Dünkeræ, ac etiam
 Paulò post, si res Gallorum ex voto cesserit,

Gravelingæ æque nequiter inferendum
 Rationibus ullis politicis gnatho iste unquam adeo colorabit

Ut justam Dei iram, & vindicem dextram
 Gallum ac ministros jure non meritos esse evinc
 Modo,

Eam, quod Deum precor, cum animæ salute evad

Quæ omnia hæc talia

Pius in Galliâ clerus exulcerato animo justè sen

Et

Et eousq; nunc perferre adhuc deberet
 Donec à tam sectarijs consilijs
 Regis Galliarum administri demum desisterent;
 Nisi & ipse ad religionis eversionem quamvis
 Invitè, verè tamen aliquid contribuisset
 Pius in auribus audiri velit.

Quid verò regi potius esse debet ac antiquius
 Regi imprimis Christianissimo
 Religio an Regio? ista animus in Deum erigitur
 Hàc fortunæ bona, fluxa, caduca dantur, conservantur:
 Non igitur ipsi potius sit, religionem periculis non objicere
 Quàm.

Perdendæ regionis aliquod discrimen avertere!
 Flandria ab omni contagio hæctenus purissima
 Veræ religionis fida famula,
 Nunc, vah scandalum, à Rege Christianissimo
 à Cardinali Ecclesiastico,
 Contaminanda, polluenda, Anglicis canibus obtruditur
 In plures sectas discerpenda, dilanianda.
 Et quamvis sua securum potentia se Gallus putet
 Malum tamen idem propius ipsi impendere
 Non desistit.

Nec Anglo causæ defunt, sua in Gallos arma,
 Suam religionem inferendi, promovendi
 Cui

Vetusta in Galliam jura recenti sunt in
 memoria.
 Adeo scilicet fœdere Gallo-Anglico
 Illæsus est Galliarum regis, & religionis honor,
 Ut

Nobilior Galliæ pars regi suo in alijs meritò devota
 Contra talia Regis, & administratorum facta
 Justè reclamet, justius impedire auderet.
 Quàm bene hæc apud cæteros Christiano-Catholicos audiant
 Credo equidem scriptorem ignorare
 Aut lux religionis amore scire nolle.
 Justissimus itaque est Hispanorum Regis, & Catholicæ
 Ecclesiæ in Regem Galliarum dolor, indignatio,

Vindicta,

Vindicta,

Cui damna regionis, quàm religionis semper
Antiquiora fuerunt

Teste tota Hispaniâ sectarum nullibi ac
Nunquam consciâ

Dum Gallus non solum suis in regnis religionem
Non servavit integram,

Sed & sectas aliena in regna pactis fœderibus
Sollicitè inferendi solertem se & attentum

Jactat, & vere est.

Cætera

Quis sagacissimo Cardinali Ministerium suum
Atq; ampliores etiam dignitates non faveat

Quem

Deus & naturâ tam conspicuis dotibus ornavit

Rerum in omnibus agendarum prudentia

Ac singulari peritia

Quamdiu talenta sua in religionis Catholicæ conservationem

& augmentum converterit

Suo officio ad talia ipsum vocante

Conscientia urgente, Deo id postulante.

Et quidquid in contrarium stipendiarius

Scriptor verbosè regesserit

Sunt ipsius artes demagogicæ

Sectariorum incantationes

Pseudo-politicorum fascinationes

Malignorum instigationes

Et incantorum dementationes

Omnibus execrandæ, fugiendæ, præcavendæ

Sub regionis larva in religionis exitium intentæ,

studiosæ, sollicitæ,

Sua in incurios venena pestifera tunc potentius evomituræ

Quando plures regiones ope Gallorum domuerint,

possederint, infecerint.

Veneno hoc in proximas regiones se insinuante

Et animas hominum subtiliter enecante.

Semper enim regio obtenditur, donec cum regione

Religio pessumdetur:

Religionem enim extra regionem nusquam reperies

Angustia locorum perditæ religionis non excusant:

Exitium,

Religio delicata est; licentia vitæ amabilis
Et indulgentia quorumlibet morum ad alliciendum

Subtilis seductrix,

Mardici pauca fuisse everfa altaria fati fit
Quando libido Anglorum plura libenter evertisset
Si adfuissent.

Religio isthuc per vim inducta Gallorum
Jam suis aget cuniculis ut

Latius se diffundat, non contenta angustis terminis
Malorum Gallo authore
Sectarum propagatore.

Afflicta quondam ab Iberis Roma
Religionis non timebat mutationem
Insolentiam tantum militis patiebatur effrenem
Et usque in sacrorum forte profanationem laxatam
Militis inquam forsitan non Catholici

Nusquam tam accurate deligendi
Et religionis in odium sacra hæc profanantis.
Beneficia quæ Gallus jactat Pontificibus se
Fecisse, Ecclesiæ non fecit
Minus religioni;

Personæ itaque Pontificis grates Gallo debet
Non officium, in augmentum religionis
Catholicæ, aut conservationem illius
Minimum, primis in Apostolis à Christo
Institutum, huc usq; derivatum.
Pridem vero in Europa restitutus foret
Religionis Apostolicæ status.

Aut

Eo angustiarum unquam fuisset redactus,
Si Regis Galliarum par in idatq;
Hispani fuisset intentio, conatus, studium.
Sed ita apud Gallos.

Invaluit cæca & perrinax dominandi libido
Ut religio multo longius illi sit post habita
Et quod bello est fortuitum non ideo religioni
Non est noxium; quando loca ad sunt
Quò illata est, & inferatur;

Dum

Dum Mardica ab Anglis hodie possidetur,
 Dünkerca instigante & adjuvante Gallo cingitur,
 Gravelinga periclitatur, omnes
 Anglorum subdendæ potestati, religioni.
 Per claufulas salvatorias pactis Gallo
 Anglicis adjectas, pro coloranda justitia
 Et nullo aliâs effectu insertas
 Regionem ab Anglis non vendicant
 Religionem everfam non restaurant.
 Anglis sectas suas violenter imponentibus
 Fœdera & religionem frangentibus
 Gallisq; adhæc talia omnia tacentibus
 Ope & consilio id procurantibus
 Et ut latius serpat malum, promoventibus
 Atque optimo in Gallia Catholico clero ac
 Populo palpum ita obrudentibus,
 Ut in id nervum belli conferre, atque
 Hæc omnia apud Deum execranda
 Apud homines abominanda negocia
 Suam præter intentionem alere
 Fovere, & suo sudore sustinere debeat.
 Non est Deus verbalis intentionis
 Sed Catholici operis inspector
 Neq; qui sciunt, legem, sed
 Qui faciunt eam salvabuntur?
 Non talia Clodovxi & Ludovici pij,
 Posteris post se Regibus exempla reliquerunt
 In religionis Catholicæ interitum
 Populorum injuste pactam ruinam
 Imitanda, amplectenda.
 Religio fœderum servatorum non
 Justificat læsam religionem in Deum
 Adducta Anglorum, Suecorum, Hollandorum
 Cur non & Turcarum testimonia?
 Tot sunt contra Galliam everse religionis reum.
 Inconcussa argumenta.
 Religionem in fœderibus erga socios ejusdem secum religionis
 Catholicæ nunquam servavit
 Ne sectarum extirpandarum audiretur adjutor,

Erga socios verò adversæ religionis
Sanctè coluit,
Ut infringendæ fidei catholica fieret promotor
Adeo ut

Hodie extra Italiam & Hispaniam
Nulquam intemerata sit & integra Patrum
Et primæ Ecclesiæ Religio;

Imo
In tanta religionum multitudine
Nulla esse incipiat, atq; ita
Ippiusmet Dei paulatim intercitat veneratio.

Hæc Pseudo politicorum doctrina est,
Hæc Athæorum meta, in Dei
Olim iudicio cunctis innotescenda.

Fuisse & nunc esse Reges Galliarum
Regnis administrandis idoneos
Negocijs expediendis promptissimos

Nunquam negavit Hispania, nunquam aliter sensit Flandria
Virtutes hæc Theologicis secundæ sunt
Morales istæ pertinent ad ornatum animi

Erga homines;
Theologica hæc animum in Dei cultum tendentem spectant.
Et ut Deus potior est homine

Ita religio regione,
Hæc pro ista semper negligenda, hostibus objicienda;
Virtutum Gallicarum non est laudanda potentia, sed usus
Juxta diversos fines bonos aut malos
Æstimabilis, culpabilis, pius, impius.

Si Gallus aliquando Hispanum anteverteret
Zelo catholice religionis isthuc, ubi olim fuit, referendæ,
Laudem mereretur & encomium.

Paciscendo verò Gallo, Anglico iniquo facere
Ipsi parum decoro nullibi honesto, religioni damnofo
Infamiam ipse sibi comparat, bonorum odium
Conciliat, & Dei iram concitat.

Et sanè jurare auisim
Nunquam Hispanum de ullo facere cum Anglis vel
Cogitaturum, minus pro agnoscendo Angliæ moderno statu
Oratorem in Britanniam missurum fuisse,

Nisi Gallos fœdera clam machinantes inaudiisset,
Certo præscivisset;
Et si Hispano non fuisset carior religio quam societas,
Cur ab Anglo non potuisset illam æque bonis
Conditionibus sibi parare?
Imo justioribus prætextibus
Anglum scilicet iuvandi ad jura sua in Galliam
Prætensa nondum obsoleta
Socijs armis, potentioribus viribus
Vendicanda, acquirenda, conservanda,
Mala verò Flandriæ nihil meritæ nunc
Imminentia procul avertenda.
Quæ omnia pericula Gallis impendere non potuerunt
Potentiam suam, orbis arbitram, imò supra
Fortunam, fere dixerim
Supra Dei providentiam extollentibus
Nunquam adeo turgidis & in laudes
Proprias insolenter effusis, effrænis.
Hoc nempe Regis Christianissimi ex fœdere
Gallo-Anglico est præmium
Règnis in alienis Catholicæ religionis exterminium
In proprijs tandem etiam extirpandæ metuendum
Periculum.
Et non ita pridem in Henrico IV.
Navarræ Rège futurum
Nisi Hispani ad Rupellam promptum adfuisset
Auxilium
Pontificis quoque quod Henrico adhibuit salutare
Remedium.
Adeo Hispanus Galliarum nihil cupit
Ut nec Anglum aliquid in eam prætendentem
Concitarit, adjuverit.
Hoc unum optime desiderans
Ut suo Rex Christianissimus digne fungatur
Officio
In Religionis & Ecclesiæ bonum,
Laudis vero suæ majus incrementum.
Neque hæc obrectator dixerit
Calumniarum Nugamenta

Sunt enim prudentium sana Consilia

Quorum finis

Non regionis alicujus Hispano adijiendæ
Sed per universam Europam exulantis
Religionis Catholicæ aliquando referendæ
Ut multitudo credentium in corde uno

Et anima una

Infidelium tandem possit suppressere superbiam,

Debellare potentiam, frænare Tyrannidem

Et confundere impietatem;

Hæc nimirum prima Regni bona sunt

Plebisque summa commoda, una ut sit

Religio, par in Ecclesiam subjectio:

Nam quod in Religionem committitur divinam

In omnium fertur injuriam,

Huc Regis Galliarum tam fidus Minister

Linceos regit et oculos

Neque ita seductricem status rationem

Idolorum pessimum

Præ Deo adoret, præ Ecclesia honoret,

Præ Religione veneretur,

Ni faxit,

Sua damnandus cum prudentia

Ridendus in vana scientia

Qui ad sobrietatem sapere non didicit:

Tantum vero abest

Invidia Ministri id dixerō

Ut ipso suo dignum nomine fieri

Nil magis desiderem

Et ut sit Columna Religionis in Ecclesia

Non ejusdem Ruina in Gallia

Hoc nempe in cardine verus Cardinalis

Nomine & re laudabiliter futurus,

Neque id est in rebus politicis religionem prætexere

Sed Regum potentiam bene dirigere

Cupiditatem sæpe infatigabilem religionis observantia

Frænare

Et universa consilia cum Ecclesia bono conformare

Sæpe equidem venditur res pro merc politica, artalis

Idcirco

Idcirco non est

Quando tale negotium certum comitatur
Religionis exterminium.

Cleri exilium.

Pietatis ludibrium.

Fœdera Catholici cum Catholico contra infidelem
Aut hæreticum sunt laudabilia,

Catholici cum hæretico contra æque hæreticum
Licita,

Catholici verò cum hæretico contra Catholicum
Cum religionis offendiculo

Nusquam nisi per Gallias audita,

Et à nemine, quam ab ipsis solis permiffa.

Quid igitur hic Zoilus fœdera Austriaco-Polonica
Traducit

Pacis tam religiofe observantia, ut

In defensione sola Regni & Religionis

Non ultra Poloniam efferendæ

Sed intra eam conservandæ subfiteris.

Brandeburgico contra Svecum fuitne

Aut est Religionis bellum? nondum

Clarigatum, nondum indictum.

Ecquid igitur velit obtrectator carpere

Fœdus cum illo Austriacum, nondum contractum.

Et primùm forte contrahendum

In bonum observandæ Pacis Germanicæ

In auxilium recuperandæ Prussicæ

Non violandæ Pomeranicæ, non infestandæ

à Svecis Marchæ Brandeburgicæ.

Quæ accumulatur exempla fœderum à

Catholicis cum hæreticis olim contractorum

Multa sunt, sed inutilia, nihil probantia

Donèc probetur fuisse licita.

Fiunt utique, quæ fieri non deberent

Ideone posteris ad imitandam pravitatem

Obtrudenda.

Et quæ Momus iste adduxit tam confuse

Tractata sunt, non habita rerum nec

Temporum ratione, ut libidine potius

Conge-

Congerendi, quam probandi facilitate
Sint allegata
Neque idè operosè discutienda.
Talibus fucis forices isti palatiorum
Pios Reges dementant
Isti pessimorum Consiliorum artifices
Otio & literis omni abjecto pudore
Turpiter abutentes ex Regum fœcordia
Quibus merito inelamandum illud Væ
Ne ipsis in foveam, & laqueum &
Offendiculum fiant, sintque sudes in
Oculis eorum, quibuscum talia fœdera contraxerint.
Istos confundit Judæorum Synagoga
Quos ad frugem non potest reducere
Catholicorum Ecclesiæ.
Pudeat superari religione & observantia
à Judæis in statu legis positus
Gallos in status Gratiæ constitutos,
Pudeat, inquam, veritatem à figura confundi;
Judæi solo metu contagij cum infidelibus
Nulla fœdera, nulla connubia contraxerunt,
Galli in maximo religionis periculo
Talia pangere non verentur;
Imo ad Anglos in Ostendam inducendos
Operas, arma, pecuniam, militem,
Naves & alia promittunt, præstant,
Iterant.
Talis est pactorum Gallo Anglicorum facies
Proterva, effrons, impia, impudens,
Que
In Galliam Anglorum omnes Religiones
Invehere, & protegere audet
Nullo alio reliquo
Quam ut sola Catholica illic adhuc prohibeatur
Confessio,
Gallia in alteram Angliam permutetur.
Ita certo futurum
Si Ministrorum insistatur consilij
In suam ipsorum conservationem

Non in Regni bonum directis,
Quam id stultè sit prætinere Religionis extermium
Ostendit Mardicæ ejectionum, aliorum occisorum
Ab omni aliâ religione, venerandè ubique habitorum
Lacerorum Capucinatorum religiola turba
Nemini molesta, nulli infensa.
Vides quomodo Anglus suam promoveat Religionem
Ubi vel semel figit pedem?
Optimo tibi ô Galle exemplo
Ut non tuam quam profiteris fidem Catholicam
In uno Galliæ conserves Angulo
Alibi passim negligas, prostituas
Sed nullo fœdere violes, ubique tuò in
Regno, & tuum extra Regnum
Pari utrinque pietate conserves,
Promoveas.
Adeo hic pravus Gallorum socius
Hispanorum & Religionis hostis
Gallos incurios, dominandi vertigine circumactos
Fœderis pro Religione faciendi modum
Et Regis Christianissimi officium
Suo in errore doct.
Iraque verò Gallus
Modernum Angliæ statum eo usque confirmat
Ut Regum Angliæ antiqua in Galliam jura dissecta dicat?
Divitiarum & potentia: imminutione jura non tollantur,
Impediantur solum.
Ergone expulso ex Angliâ Regi nullum sit
Jus in Angliam?
Erit forte, quando Fortuna
Vultu Galliam aspiciat austeriori
Anglorum verò Reges mitiori,
Gallos tunc in interitu suo merito derisuri,
Et fere is rerum ordo est, ut superbâ fortunâ
Turgidos præceps casus ex propinquo maneat
Occulta ab Hugonortis pericula vitare
Neque Regi nec Ministris semper in promptu est
Quamvis solertibus, cautissimis.
Si eos fecit amicos conscientia: libertas

Poterit & facere proditores religionis suæ promovendæ

Fere innata cupiditas;

Nimia securitas cautelam tandem negligit

Et infortunium maxime securos se putantibus;

Illico adproperat.

Nolim vero consilium huic meum suggerere.

Qui tantæ innitatur potentæ

Ministrique prudentiæ

Qui Minister

Si æquè esset probatus à lege

Sicut à Galliarum rege

Dignus foret incomijs

Conducti in suas laudes

In aliena convicia

Mercenarij scriptoris.

Timendum verò Galliæ

Ne, quod fama multorum est, Minister iste

Pontificis si contingeret ipsum tangi fulmine

à Gremio Ecclesiæ, in sectariorum

Transseat numerum, quos hodie tantopere

Favet consilijs, adjuvat opibus

Tuetur armis & promovet artibus.

Aut certe Galliam per schismata

Rescindat ab Ecclesia

Hæresum omnium prima initia

Fœdus Hispano Hollandicum cur obtrudit

Verbosus iste Zoilus?

Nunquid Hispanus religionis Hollandicæ exercitum

Suis in Regnis pactus est?

Ut Gallus nuper Anglicæ?

Nunquid sectas patietur inferri in Lusitaniam

Sicut Gallus eas indexit in Flandriam?

Procul hæc ab Hispano sint.

Sibi quærit subjicere Hispanus Lusitaniam

Jure antiquo sibi debitam

Perfidia rebellium hucusque subtraham.

Hollandus conatur isthuc reducere

Rerum, non religionis commercia;

Sibi aperire occlusa maris itinera

Non est cur hinc Gallus pro Europa vigilet
Suam ut fucet malitiam
Europam nec Hispanus nec Gallus servam sibi
Unquam facient,

Sunt igitur inanes exterorum curæ
Quando quæ domi habet plura ut curet.
Nisi ideo omnia Gallus libenter negligat

Quia

Quaslibet fovet hæreses, in regna sua recipit
In Aliena diffundit
Sua quidem ob commoda
Nulla vero viri boni conscientia
Tantum

Ut Hispanis procuret incommoda:
Esto, promoveat religionis pericula,
Quæ omnia si impari recensentur facundia
Re ipsa tamen sunt verissima.

Potuisse Gallus Anglicum in sua signa
Traxisse militem, isto in hoc fædere civili
Incommodo.

Anglorum autem in Flandriam non debuisse
Evocasse religionem Ecclesiæ facinoroso detrimento.
Satis utique fuisset infidelis militis cum
Grege Catholico scandalosum commercium
Periculosum contubernium.

Vereor autem ne furdo hæc canam
Ubi enim sit pietas, ubi non est religio?
Et conscientia negligitur compunctio?
Vides itaque

Quousque iaculum laesa à Gallo religionis
Suaque existimationis excusseris
Eo scilicet

Ut in ipsum Gallum nunc secundiori fortuna
Tumidum

Aliquando Deo vindice recasurum sit
Majori quam Gallus metuat damno
Et difficiliori quam suspicetur remedio.
Belli verò contra Hispanos prætenfam
Perperuitatem non est cur Ille tam

Procul rejicere

Aut pacem salvam, honestiorem propiorem dicat,

Si Gallus nunquam ab Anglorum fadere
Recessurus, Hispanus eorum religionem
in Flandria nunquam passurus, &
Gallus contra Anglorum exclusione
Pacem vix factururus sit,

Ut eos sibi in alia mala futurorum temporum
Servet foederatos amicos.

Rara tibi pax speranda ubi continua sunt bellorum
Incentiva,

Discordia religionum, concussio animorum,
Contubernium sectariorum;

Qui

Ea facilitate ex Flandria excedent

Qua

Galli terras Imperij bello iniquo occupatas
Reliquerunt, & nunquam restituerunt;

Quasi

Præter Gallos nulli alij Principes
Uterentur occasionibus, temporibus
Religionis dilatandæ accommodis, regionis
Proferendæ idoneis.

Quasi

Neglecto Gallo Anglus suæ Religionis complices
Non possit eo pellicere

Ut

Ipsū in promovenda religione,
Et ubi promotam tenet, conservanda
Religionis amore, Catholicorum odio adjuverit,
Gallo quantumlibet reclamante
Hispanum ubique morficante.

Hispanus enim nunquam cunctatus est pacem
Æquis propositam conditionibus
Honestis conventionibus;

Sed neque Hispanus Galli, quod ipse putabat, timore
Arma nunquam deposuit aut posthac deponet;
Æstimat quidem Galli vires non metuit
Et si cum solo Gallo res ipsi foret

Negocium facile expediturus,
 Nullo furore Turcico
 Bello prorsus Catholico
 Redactis ad Ecclesiæ obedientiam sectarijs
 Et ad modestiæ terminos insolentibus Gallis.
 Ejectis errorum defensoribus
 Conscientiæ effrænam libertatem, omnium vitiorum
 Originem perfrictè declamantibus
 Subjectis Pontificis obedientiæ
 Hispanorum Episcoporum inquisitioni salutiferæ
 Quæ non est Tyrannis Turcica
 Sed seductarum conscientiarum medicina optima.
 Sin Lusitanus, Condæus, & Lotharingus
 Sola fuere pacis coalitæ impedimenta
 Cûr Gallus Lusitanis rebus se ultro immiscuit?
 Cûr Condæum in ea quæ ipsi natura dedit
 Plene restituere noluit?
 Cûr Lotharingo inique erepta reddere detrectavit?
 Nimirum
 Quia Gallus omnes lites, & aliena jura sua
 Facere cupit
 Scilicet Minister iste debebat destitui
 Si Condæus restitui,
 Tum
 Quia Gallus Lotharingiam Polypi instar
 Renes nec reddit
 Sicut nec Imperio terras ereptas
 Ullo Pacis studio reddere unquam voluit.
 Pax cum Batavis facta tanti Gallo esse non debuit
 Qui
 Belli pacisq; jactat arbitria suæ potentæ subdita
 Nec factæ contra ipsum hujus pacis producit documenta;
 Fuit equidem hoc sine utrinq; facta
 Ut posset Hispanus rebelles Lusitanos subigere
 Hollandus mare ad cõmercia clausum sibi aperire.
 Sane
 Si ad Scriptoris contumelias hinc inde sparfas, quot
 Vicibus & ad verborum aculeos deberem respondere
 Vix carta hæc sufficeret, tot convitijs scripta sua farcit.

Svecum iterum ait in bella irritatum

A quo amabo !

Nisi a sua libidine

Qua polonos securos induciarum foedere,

Afflictos Cosacorum rebellionē,

Attritos Moscorum numeroſo milite

Suisq; discordijs inter se collisof

Nil minus quàm à Svecō bellum metuentes

Proditorijs machinationibus, prohibitis artibus

Invasit, ſtantibus induciarum pactis fere debellavit

Et ſi religioni ac furori peperciſſet

Funditus evertiſſet.

Laceſſitum ab Hiſpano Ducem Mutinæ

Vel præſumptio juris & facti negat

Probat verò à Gallis ipſum concitatum

Eadem præſumptio ;

Qui enim ſemel & certo ex incentivo eſt factioſus
Semper & ex eodem conciliabulo talis jure præſumitur.

Hiſpano alibi occupato non vacabat Gallos

In ſtatum Mediolanenſem evocare,

Sed iſt huc Gallus ſponte ſua migravit

Prætextu protectionis Mutinēſis.

Spe ſubingandi Ducatus Mediolanenſis.

Totum id factum miniſterio Cardinalis

Qui

Quantus ſit ingenio & dolis

Tota Europa didicit

Qualis religione & conſcientia

Præter ipſum nemo ſcit

Facta ferè demonſtrant atheum

Vafrities & aſtucia naturâ malitioſum

Omnia utilitate ſua, alieno damno merientem

Nulli benignitatem ullam

Imperientem.

Niſi vitiorum defenſori, adulationum

Architecto; dolorum ſuggeſtori

Quæ omnia difficillima, & pernicioſa

Sunt negocia

Scriptori huic optimè cognita

Et usu ipso fatis communia
Cui libet corde recto, intentione bono, incognita;
Iustitia enim nulla arte suum cuiq; tribuit
Et privatum damnum publico bono compensat,
Alteri jura non tollit naturalia
Ob alterius per cuniculos obtenta commoda,
Restituatur Condæus integre, servetur Minister
Aulicus mercenariè.
Ita nimirum stant solidissima
Contra Mardicam Anglis nequiter traditam
Optima, vera argumenta,
Quæ colorari artibus, denigrari calumnijs
Contemni vilipendijs, declinari vafricie,
Sed nulla concuti, nulla everti possunt
Contrariâ sufficienti ratione.
In Regem aut Ministrum sint procul omnia convitia
Si absit regendi malitia,
Personas nemo arguit, vitia quisq; carpit
Dominationem religioni
Errorem veritati
Cupiditatem conscientie
Privatam rei publicæ
Ubiq; præhabentia.
Regem alios omnes suspiciant
Ministrum admirentur
Utrumq; fortuna felicem
Istum Regnis & Dominijs
Hunc arte & pecunijs
Æque potentem Dominum,
Cujus quamvis consilia
Sint admodum sagacia
Non ideo tamen optima.
Consilium
Neq; hoc ineundi fœderis Gallo Anglici
Aureo dignum vellere, sed manu Dei vindice
Populorum omnium in talem consiliarium
justa concitatione.
Et ut ipsi consultori consilium suum sit pessimum;

Quod

Quod quanquam nemo bonus voveat
Consultoris ipsa malicia id flagitat
Ut qui consilijs nullis obtemperat
Dei saltem punientis iræ cedat
Ab ipso facile avertendæ,

Si de præteritis doleat, præsentibus malis consulat
Et futuris periculis antevertat.
Ac talia regnis scandala posthac non inferat
Non alat nec defendat.

Ista proborum vota sunt
Malorum obnoxia improperijs
Zoilorum objecta calumnijs
Sine livore aut fuce dicta.
Adulari enim nescit veritas,
Parcere ignorat veritas
Rerum æquissima arbitra,
Aliciter

Quam adulator hic mercenarius
Seductor Regum pessimus
Malignitatum Artifex
Qui ut in fumis pereat
Suo judicio dignus est
Qui Regi atq; populo
Nil præter fumos vendidit,

Et veritatem argumentis demonstratam
Rationibus cinctam hodieq; audet
Impetere commentis fallacibus
Argutijs sagacibus.

Contra scriptorem optimum
Christiano politicum
Theologum sanctissimum,
Nihil præter vitia carpentem
Præter errores nihil arguentem
Præter falsitates nihil confutantem,
Non sua

Sed Theologorum omnium sententia
Bonis omnibus probata
Et Dei judicio submissa.

F I N I S.